

Regeringens proposition

2008/09:73

Överlåtelse av aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit samt åtgärder för förstärkt utlåning från AB Svensk Exportkredit och Almi Företagspartner AB

Prop.
2008/09:73

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 10 november 2008

Fredrik Reinfeldt

Andreas Carlgren
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att överlåta statens aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit, tilldela AB Svensk Exportkredit ett kapitaltillskott om högst 3 miljarder kronor, tilldela Almi Företagspartner AB ett kapitaltillskott om högst 2 miljarder kronor samt att för 2008 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 5 miljarder kronor och öka det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* med detta belopp. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra överföringen av statens aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Bakgrund	4
4	AB Svensk Exportkredit, Venantius AB och ALMI Företagspartner AB.....	5
4.1	AB Svensk Exportkredit	5
4.2	Venantius AB.....	6
4.3	Almi Företagspartner AB.....	6
5	Rättsliga förutsättningar.....	7
6	Överlåtelse av aktierna i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit m.m.	7
7	Förstärkt utlåning från Almi Företagspartner AB.....	8
8	Finansiering	9
9	Konsekvenser.....	10
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 november 2008.....	11

Regeringen föreslår att riksdagen

dels bemyndigar regeringen

1. att överlåta statens aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit (SEK) (avsnitt 6),
2. att tilldela SEK ett kapitaltillskott om högst 3 miljarder kronor (avsnitt 6),
3. att tilldela Almi Företagspartner AB ett kapitaltillskott om högst 2 miljarder kronor (avsnitt 7),
4. att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra transaktionen enligt 1 (avsnitt 6)

dels godkänner regeringens förslag,

5. att för 2008 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 5 miljarder kronor samt öka det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* med 5 miljarder kronor (avsnitt 8).

Regeringen föreslår vidare att riksdagen beslutar att förkorta motions tiden till två dagar.

Regeringen har i proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet redogjort för att det är angeläget att svenska företag ges möjlighet att kunna finansiera sin verksamhet samt att regeringen avser att till riksdagen återkomma med ytterligare förslag på åtgärder för att förbättra företags finansieringsmöjligheter. Regeringen har i propositionen angett att en sådan åtgärd exempelvis kan vara att stärka AB Svensk Exportkredit (SEK) genom att överlåta aktierna i Venantius AB (Venantius) till bolaget.

I denna proposition föreslås att riksdagen ger regeringen bemyndigande att överlåta statens aktier i Venantius till SEK och att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för transaktionen. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att besluta om ett kapitaltillskott om högst 3 miljarder kronor till SEK samt att regeringen bemyndigas att besluta om ett kapitaltillskott om högst 2 miljarder kronor till Almi Företagspartner AB. Slutligen föreslås att ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv höjs med 5 miljarder kronor och att det inom utgiftsområdet uppförda anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* ökas med motsvarande belopp.

I samband med utarbetandet av denna proposition har synpunkter inhämtas från Riksbanken.

3 Bakgrund

Den globala finansiella krisen påverkar möjligheterna för företag att få tillgång till bankkrediter. Möjligheterna att finansiera affärer med medelfristiga eller längre betalningstider har minskat väsentligt liksom även utbudet av kortfristiga krediter. De negativa effekter som följer av dessa brister i marknadens funktionssätt drabbar näringslivet generellt, men riskerar att få särskilt negativa effekter för företag som i något avseende är mer exponerade för affärsrisk eller som kan anses vara mer sårbara under rådande marknadsförhållanden. Detta innebär att bristande tillgång till krediter gör situationen särskilt besvärande för nya företag liksom för små och medelstora företag, dvs. kategorier som även under normala marknadsförhållanden möter relativt sett större svårigheter i finansieringshänseende. Under rådande omständigheter gäller detta för företag i behov av nya lån såväl som för företag i behov av att lägga om befintliga lån. Problemet är också tydligt kännbart i samband med exportaffärer då exportkrediter betraktas som mer riskabla än inhemska krediter. Långfristig finansiering i utländsk valuta har särskild betydelse i exportsammanhang, i synnerhet vid större projekt av långsiktig karaktär såsom t.ex. vid utbyggnad av infrastruktur. Normalt sköts finansieringen av sådana exportaffärer av större internationella banker tillsammans med aktörer som AB Svensk Exportkredit (SEK) och i förekommande fall med garanti från Exportkreditnämnden. Ibland deltar även svenska banker.

De försämrade förutsättningarna att hitta finansieringslösningar för företag är ett allvarligt problem för den svenska ekonomin. Syssel-

sättning och tillväxt i sunda företag hotas och de negativa samhälls-ekonomiska effekterna av en lågkonjunktur riskerar att förstärkas. Som ett led i regeringens arbete med att hantera effekterna av den globala finanskrisen är det därför angeläget att så snabbt som möjligt vidta åtgärder som kan underlätta företagens tillgång till finansiering. Ett sådant steg har tagits genom förslagen i proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet. De möjligheter att lämna stöd till kreditinstitut som beslutats i enlighet med förslagen i propositionen ger förbättrade förutsättningar för banksystemet att kunna fungera på ett mer normalt sätt. Samtidigt bedömde regeringen i propositionen att det finns ett behov av att snabbt återkomma till riksdagen med kompletterande åtgärder i syfte att förbättra företagens finansieringsmöjligheter.

Statligt ägda aktörer som i sammanhanget bedöms kunna bidra till en bättre fungerande kreditförsörjning är SEK och Almi Företagspartner AB (Almi). De förslag som lämnas i denna proposition syftar till att på ett bättre sätt anpassa SEK:s verksamhetsförutsättningar till den situation som gäller på exportfinansieringsområdet. Statens tillgångar i Venantius AB bedöms i det sammanhanget kunna komma till effektivt utnyttjande genom en överlåtelse till SEK. För Almis del handlar det om att förstärka utbudet av marknadskompletterande lånefinansiering till nya, små och medelstora företag i Sverige. Detta föreslås ske genom ett kapitaltillskott för förstärkning av bolagets s.k. lånefond. De olika förslagen preciseras närmare nedan efter ett avsnitt som ger en sammanfattande överblick av respektive bolag.

4 AB Svensk Exportkredit, Venantius AB och ALMI Företagspartner AB

4.1 AB Svensk Exportkredit

AB Svensk Exportkredit (SEK) bildades 1962. SEK tillhandahåller medel- och långfristiga krediter för exportaffärer och infrastruktur. Verksamheten bedrivs i huvudsak på kommersiella villkor. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIR-systemet, samt statens biståndskreditsystem, det s.k. u-kreditprogrammet. SEK:s administration av CIR-systemet har under de senaste 15–20 åren genererat ett överskott. SEK ägdes ursprungligen till hälften av de centrala svenska affärsbankerna och till hälften av staten. Under senare delen av nittiotalet trädde affärsbankerna ur, och staten tog roll som majoritetsägare med ABB Structured Finance Investment AB (ABB) som minoritetsägare med 35,35 procent ägande. År 2003 övertog staten ABB:s aktier och äger sedan dess hela bolaget. SEK:s balansomslutning uppgick den 30 september 2008 till 326,4 miljarder kronor, det egna kapitalet var 4,849 miljarder kronor och kapitaltäckningsgraden uppgick till 9,4 procent. SEK:s rating för långfristiga skulder, dvs. en oberoende

bedömning av ett företags kreditvärdighet, är för närvarande AA+ från Standard & Poor's och Aa1 från Moody's. Prop. 2008/09:73

Ytterligare uppgifter om SEK återfinns i regeringens skrivelse 2007 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2007/08:120).

4.2 Venantius AB

Venantius AB (Venantius) bildades 1995 med det ursprungliga uppdraget att på ett ansvarsfullt sätt hantera uppkommande obeståndssituationer i en från Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) övertagen lånestock och i det arbetet beakta statens totala kostnader (prop. 1994/95:219, bet. 1994/95:BoU20, rskr. 1994/95:417). Venantius har också sedan övertagandet 1997 av resterande tillgångar i Securum/Retriva-koncernen i uppdrag att driva och avveckla dessa. Venantius är i dag ett finansiellt institut vars långsiktiga verksamhetsmål är att avveckla bolagets tillgångar på ett för staten så förmånligt sätt som möjligt. Resultatet efter skatt för 2007 uppgick till 270 miljoner kronor (jämfört med 427 miljoner kronor 2006) och balansomslutningen uppgick till 2,9 miljarder kronor (9,1 miljarder kronor). Venantius egna kapital uppgick till drygt 2,8 miljarder kronor (4,6 miljarder kronor) vid årsskiftet 2007/2008.

Ytterligare uppgifter om Venantius återfinns i regeringens skrivelse 2007 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2007/08:120).

4.3 Almi Företagspartner AB

Almi Företagspartner AB (Almi) bildades 1994 och övertog då verksamheter som de tidigare regionala utvecklingsfonderna hade bedrivit (prop. 1993/94:40, bet. 1993/94:NU11, rskr. 1993/94:80). Almi ägs av staten och är moderbolag i en koncern med 19 dotterbolag. Dotterbolagen ägs till 51 procent av moderbolaget och 49 procent av regionala ägare såsom landsting och regionförbund. Almi är ett regionalt utvecklingsbolag. Närmare bestämmelser om sådana bolag finns i lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag. Almi har som övergripande uppgift att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Almi har en marknadskompletterande roll, vilket innebär att verksamheten inte ska konkurrera med den privata marknadens utbud av tjänster. De tjänster Almi erbjuder är finansiering och affärsutveckling. Verksamhetsområdet täcker hela företagsprocessen från idé till tillväxt och verksamheten är organiserad i tre affärsområden som utgår från olika kundbehov – innovation, nyföretagande och etablerade företag. Kreditgivningen från Almi sker i form av lån i nära samverkan med andra kreditgivare och bankerna är viktiga och naturliga samarbetspartner. Almis nyutlåning uppgick under 2007 till totalt 1 422 miljoner kronor. Per den 30 september 2008 uppgick balansomslutningen till drygt 4,9 miljarder kronor och det egna kapitalet till nära 4,3 miljarder kronor.

Ytterligare uppgifter om Almi återfinns i regeringens skrivelse 2007 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2007/08:120).

5 Rättsliga förutsättningar

Enligt 9 kap. 8 § regeringsformen står statens medel och dess övriga tillgångar till regeringens disposition. Aktier i företag som ägs av staten utgör sådan tillgång som står till regeringens förfogande.

Enligt 9 kap. 9 § regeringsformen fastställer riksdagen i den omfattning som behövs grunderna för förvaltningen av statens egendom och förfogande över den. I lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen) regleras bl.a. överlåtelse av statens egendom.

Enligt 26 § budgetlagen får regeringen besluta om försäljning av aktier i företag där staten har mindre än hälften av rösterna för samtliga aktier, om inte riksdagen bestämt annat. Regeringen får enligt samma lagrum inte utan riksdagens bemyndigande genom försäljning eller på annat sätt minska statens ägarandel i företag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier. Staten äger 100 procent av aktierna i Venantius AB.

6 Överlåtelse av aktierna i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit m.m.

Regeringens förslag: Samtliga aktier i Venantius AB överlåts till AB Svensk Exportkredit.

Riksdagen bemyndigar regeringen att tilldela AB Svensk Exportkredit ett kapitaltillskott om högst 3 miljarder kronor. Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att genomföra överlåtelsen av aktierna i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit.

Skälen för regeringens förslag: AB Svensk Exportkredit (SEK) har som en av sina huvudsakliga uppgifter att tillhandahålla medel- och långfristiga krediter och finansieringslösningar vid exportaffärer och investeringar. Bolagets höga rating och långsiktiga horisont ger möjligheter att låna upp på marknaden till goda villkor. För exportföretag och deras banker ges därmed tillfälle till affärsmässigt intressant riskdelning vid exportkrediter. Eftersom SEK för närvarande är en av få finansiella aktörer som i den rådande situationen kan låna utländsk valuta på internationella marknader, vänder sig såväl svenska exportföretag som svenska och utländska banker (för svenska exportörers räkning) till SEK för långfristig finansiering i utländsk valuta. Efterfrågan på bolagets tjänster har således ökat. SEK:s kapacitet begränsas dock av dess kapitalbas i kombination med gällande kapitaltäckningskrav. Regeringen bedömer mot den bakgrunden att det är angeläget att vidta åtgärder för att

kunna möta den ökade efterfrågan genom att höja SEK:s kapacitet för utlåning.

Venantius AB:s (Venantius) avvecklingsprocess har kommit långt. Majoriteten av bolagets kreditproblem är lösta och merparten av lånen har överförs till det reguljära banksystemet. Organisation och verksamhet har minskat kraftigt på senare år. En mindre del av den ursprungliga kreditstocken, vilken kräver långsiktig hantering, kvarstår och det finns fortfarande betydande värden att bevaka i de kvarvarande tillgångarna. En fortsatt förvaltning av bolaget bedöms vara ett bättre alternativ än försäljning av aktierna under rådande omständigheter. Genom att överlåta aktierna i Venantius till SEK skapas det enligt regeringens bedömning goda förutsättningar för Venantius att slutföra sitt uppdrag på ett för staten så effektivt sätt som möjligt genom samordningsfördelar inom administration etc. Statens aktier i Venantius bör därför överlåtas till SEK utan vederlag.

Genom att dessutom tillföra SEK ett kapitaltillskott om högst 3 miljarder kronor anpassas SEK:s verksamhetsförutsättningar för att bättre kunna möta den ökade efterfrågan från företagen avseende finansiering. Venantius egna kapital uppgår den 30 september 2008 till drygt 2,6 miljarder kronor, vilket innebär att SEK, genom förslaget att överlåta akterna i Venantius, kan öka sin utlåningsvolym i betydande omfattning och samtidigt klara rådande kapitaltäckningskrav. All nyutlåning kommer liksom tidigare att ske på fullt kommersiella villkor och inga avsteg från gällande avkastningskrav kommer att ske.

Under transaktionsprocessen att överlåta aktierna i Venantius till SEK kan krav på åtgärder som har direkt samband med överlåtelsen uppstå. Regeringen bör därför bemyndigas att vidta sådana åtgärder.

7 Förstärkt utlåning från Almi Företagspartner AB

Regeringens förslag: Almi Företagspartner AB (Almi) ges möjlighet att förstärka utlåningen till nya, små och medelstora företag. Riksdagen bemyndigar regeringen att tilldela Almi ett kapitaltillskott om högst 2 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget är en åtgärd för att förbättra företags finansieringsförutsättningar i enlighet med regeringens proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet. Som beskrivits tidigare har situationen på de finansiella marknaderna bidragit till svårigheter för nya, små och medelstora företags möjligheter att finansiera sin verksamhet. Regeringen bedömer det angeläget att ge dessa företag ökade möjligheter att kunna finansiera sin verksamhet. Almi har en nyckelroll när det gäller marknadskompletterande lånefinansiering till nya, små och medelstora företag i Sverige. Almis marknadskompletterande finansiering bygger på principen att utlåning normalt sker tillsammans med kommersiella aktörer men till en högre kostnad som reflekterar en högre risknivå.

Lånefonden och delar av övrigt eget kapital kan utnyttjas för utlåning. Risknivån för Almis marknadskompletterande åtaganden är hög. Avkastningskravet på lånefonden är fastställt till att hålla kapitalet nominellt intakt över tiden.

Som en följd av den situation som uppstått på kreditmarknaden noteras en kraftigt ökad efterfrågan på lån från Almi samtidigt som återbetalningstakten hos befintliga låntagare avtar då möjligheten för företag att lösa de s.k. Almilånen och ta upp lån hos kommersiella aktörer har minskat. För att Almi fortsatt ska kunna förse företag med marknadskompletterande lån bedömer regeringen att Almis kapacitet för utlåning ska förstärkas med upp till 2 miljarder kronor. Förstärkningen sker i form av ett kapitaltillskott, bundet eget kapital, och utgör en förstärkning av Almis lånefond. Regeringen anser också att Almi under rådande omständigheter ska kunna ta större andelar i de låneupplägg som görs tillsammans med kommersiella aktörer. Detta kommer att hanteras genom en förordningsändring.

8 Finansiering

Regeringens förslag: För 2008 höjs ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 5 miljarder kronor och det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 38:18 *Kapitalinsatser i statliga bolag* ökas med 5 miljarder kronor.

Skälen för regeringens förslag: AB Svensk Exportkredit (SEK) har som en av sina huvudsakliga uppgifter att tillhandahålla medel- och långfristiga krediter och finansieringslösningar vid exportaffärer och investeringar. Bolagets höga rating och långsiktiga horisont ger möjligheter att låna upp på marknaden till goda villkor. För exportföretag och deras banker ges därmed tillfälle till affärsmässigt intressant riskdelning vid exportkrediter. Eftersom SEK för närvarande är en finansiell aktör som i den rådande situationen kan låna utländsk valuta på internationella marknader, vänder sig såväl svenska exportföretag som svenska och utländska banker (för svenska exportörers räkning) till SEK för långfristig finansiering i utländsk valuta. Efterfrågan på bolagets tjänster har således ökat. SEK:s kapacitet begränsas dock av dess kapitalbas i kombination med gällande kapitaltäckningskrav. Regeringen bedömer mot den bakgrunden att det är angeläget att vidta åtgärder för att kunna möta den ökade efterfrågan genom att höja SEK:s kapacitet för utlåning.

Förslaget att tilldela Almi Företagspartner AB ett kapitaltillskott om högst 2 miljarder kronor är en åtgärd för att förbättra företags finansieringsförutsättningar i enlighet med regeringens proposition 2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet. Som beskrivits tidigare har situationen på de finansiella marknaderna bidragit till svårigheter för nya, små och medelstora företags möjligheter att finansiera sin verksamhet. Regeringen bedömer det angeläget att ge dessa företag ökade möjligheter att kunna finansiera sin verksamhet.

Enligt regeringens bedömning är det lämpligt att finansiera de föreslagna kapitaltillskotten genom att för 2008 höja ramen för utgiftsområde 24 Näringsliv med 5 miljarder kronor och öka det under utgiftsområdet uppförda anslaget 38:18 Kapitalinsatser i statliga bolag med 5 miljarder kronor.

9 Konsekvenser

Överlåtelsen av statens aktier i Venantius AB (Venantius) till AB Svensk Exportkredit (SEK) påverkar inte statsbudgetens saldo, statens finansiella sparande eller den konsoliderade statskulden. Kapitaltillskottet till SEK och Almi Företagspartner AB (Almi) beräknas öka de takbegränsade utgifterna, försämra statsbudgetens saldo och den konsoliderade statskulden med motsvarande belopp under 2008. Statens finansiella sparande påverkas dock inte då staten därigenom erhåller en fordran på SEK respektive Almi.

I förhållande till EG:s bestämmelser om statligt stöd kan ett kapitaltillskott ges om staten som ägare agerar på ett sätt som skulle accepteras av en privat investerare som arbetar på normala marknadsmässiga villkor, den s.k. marknadsekonomiska investerarprincipen. Den innebär att staten då ska jämföras med hur en privat investerare som har en långsiktig syn på lönsamhet skulle agera. Det är troligt att en sådan investerare i motsvarande situation skulle satsa kapital enligt förslagen som gäller SEK för att ge förutsättningar för att bättre kunna möta den ökade efterfrågan från företagen avseende finansiering. SEK förutsätts fortsätta att verka på fullt kommersiella villkor och inga avsteg görs från gällande avkastningspolicy. Enligt regeringens bedömning är åtgärderna därmed inte att betrakta som statsstöd i EG-fördragets bemärkelse.

Statsstödsreglerna bedöms inte heller utgöra något hinder för kapitaltillskottet till Almi. De begränsningar med hänsyn till statsstödsreglerna som redan gäller för Almis verksamhet kommer att fortsätta tillämpas så att stödet till nya, små och medelstora företag hålls inom tillåtna ramar.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 10 november 2008.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Carlgren, Littorin, Borg, Malmström, Billström, Adelson Liljeroth, Björling.

Föredragande: Andreas Carlgren.

Regeringen beslutar proposition 2008/09:73 Överlåtelse av aktier i Venantius AB till AB Svensk Exportkredit samt åtgärder för förstärkt utlåning från AB Svensk Exportkredit och Almi Företagspartner AB.